

ÜSLÛBU BEYAN AYNI İNSAN

Üslup, insanın konuşması, meselelere karşı yaklaşımı, tarzı, mizacı, anlayış şekli, problemler karşısındaki duruşunu ifade eder. Kişinin üslubu, hayatın her safhasında muhatap olduğu bir durumdur. Bu, onun hayatının başından itibaren ölümüne kadar geçen sürede şekillenmektedir. Bazı insanlar, hayatının başında ne ise ölümünde de aynı istikamet üzere gitmektedir. Hayata bakışı, anlayışı, düşüncelerini hiçbir zaman geliştirmeye ihtiyaç duymamaktadır. Bazıları ise karşılaştığı durumlar karşısında nasıl hareket edeceğini düşünerek kendisini geliştirme ihtiyacı hissetmektedir. Dolayısıyla hayatın her aşamasında kendisini geliştirme ihtiyacıyla hareket etmektedir. Dolayısıyla üslubunu zaman ve zemine göre ayarlama yolunu takip etmektedir.

Günlük hayatımızda yaşadığımız birçok meselenin üretilmesi ve çözümünde üslubun etkisini görmekteyiz. Millet olarak problemler karşısında hemen kızan ve fiziki yönlerimiz ile meseleleri çözmeye yönelmekteyiz. Problemi ilk gördüğümüz haliyle algılayıp çözüm üretmeyi amaçlamaktayız. Hâlbuki belli bir müddet sonra aynı mesele ilk baştan düşünüldüğünde çözümün daha farklı olabileceğini akıl etmekteyiz. Bu bizim problemler karşısındaki milletçe sergilediğimiz üslubumuzu göstermektedir. Onun için kısa sürede kızan ve daha sonra yine aynı kısa sürede pişman olan bir yapımız vardır. Belki bizlerde bu yaklaşımı sergiliyoruzdur. O zaman yapacağımız meseleler karşısında en azından içimizden 10-15'e kadar sayarak o halden çıkmanın yolunu takip edebiliriz. Bu yaklaşımı birkaç kez sergilediğimiz zaman hayatta gösterdiğimiz pişmanlıklar daha da azalacaktır. Alışkanlıklar zamanla bizim üslubumuz olacaktır.

Günlük hayatta karşılaştığımız kişilere karşı hep aynı yaklaşımları sergilemek bizim başarılı olmamızın önünde bir engel teşkil edebilir. Çünkü her insanın anlayışı, idrak edişi, seviyesi farklı farklıdır. Bir ilim adamının meseleleri anlayışı ile normal halktan birisinin algılaması farklıdır. Biz ilim adamına bir meseleyi halka anlatacağımız materyallerle izah ettiğimiz de onu ikna edebilmemiz oldukça zordur. Aynı durum anlatılacak konuların normal bir insanın anlayacağı seviyeden çok derin anlatıldığında o insan hiçbir şey anlamayacaktır. Bu aynı zamanda o insanlara üslubumuzu iyi ayarlamamaktan kaynaklanan bir haksızlık yapmış oluruz. Zaman zaman insanların dinledikleri bazı konuları tam olarak anlayamadıklarını söylediklerine şahit oluruz. Bu durum, üslubun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Mesela, bir camiye gidildiğinde vaizin anlattığı konuyu karşıdakilerin anlaması, bir öğretmenin öğrencilerin seviyesine göre hitap etmesi sıkça karşılaştığımız üslup yansımalarıdır. Unutulmamalıdır ki, bizler karşımızdakilerin anladığı kadar anlattığımız mesajı iletebilme başarısını gerçekleştirmişizdir. Dolayısıyla anlatış şeklimiz, yaklaşımımız ve tarzımız iletişimde en önemli vasıtalardan birisidir.

Hz Peygamber (s.a.s.), arkadaşlarının akıl seviyelerine göre hitap etmiştir. Sade, merhameti merkeze alan bir hitap ve anlatış şekliyle, doğal yaşamın bütün

yansımlarını içinde barındıran bir tarzda meseleleri anlatma gayretinde olmuştur. Çölde yaşayan bir bedeviyeye hitap ettiği şekilde Medine’de yaşamını sürdüren bir sahabiye farklı olmuştur. Çölden gelene Bedeviye İslâm’ın ana umdelerini anlatırken Medine’de olanlara yerlerine göre ayrıntılı açıklamalar yapmıştır. Bir gün yolda giderken arkasından yaklaşan ve elbisesinin yakasından sertçe çeken adama canı yanmasına rağmen gülümsemiş ve isteğini yerine getirmiştir. Bazı sahabilere en güzel amel nedir Ya Rasûlellâh! sorusuna soru soran kişilerin özel durumlarına göre cevaplar vermiştir. Onun hayatından örnekleri artırmak mümkündür. Allah Rasûlü hayatında karşısındaki arkadaşlarının durumlarına, anlayışlarına göre hareket etmiştir. Bu sadece yetişkinler için değil, küçüklere de onların anlayacağı şekilde yaklaşım göstermiştir.

Üsluplar, bireylerin içinde bulundukları durumların ipuçlarını vermektedir. İnsanlar, farklılıklarıyla kaimdirler. Her bir birey kendi dünyasında diğerinden artı veya eksi yönlü hal, davranış, anlayış, tarz ve mizaca sahip olabilmektedir. Kelimeler, harfler ve sözcükler birbirimizi anlamak için yaratılmış umdelerdir. İnsanlar birbirlerini üsluplarındaki farklılıkları bir zenginlik görerek kabul edip yaşamaya devam etmelidir. Akıl seviyelerine göre hareket edip mesajlarımızı iletme yönüne gitmeliyiz. Karşımızdaki insanın hangi seviyede olduğunu bilmek bizim verdiğimiz mesajların muhatabına ne kadar ulaştığının da başarısıyla doğru orantılıdır. Yapılan çalışmalarda üsluba dikkat edilirse başarının seviyesi mutlaka daha üst seviyede olacaktır. Karşımızdaki insanı iyi anlamak bizim daha net bir çözüm üretmemize sebep olacaktır. Bu noktada Fransız ilim adamı Buffon’un “Üslûbu Beyan Aynıyla İnsan” sözü son derece manidardır. Bir insanı mı tanımak istiyorsunuz, üslubu size yeter.